

Toll- og avgiftsdirektoratet
Avdeling for toll, merverdiavgift og vareførsel

Saksbehandler: Svein Olav Grønlie
t: 22 86 04 73 | f: 22 86 04 27

Vår dato: 21.05.2012 | Deres dato:
Vår ref: 2010/07943 | Deres ref:
Ark. nr: 756.0 Ukraina

RUNDSKRIV TIL TOLLVESENET OG NÆRINGSLIVET
Vedr.: Iverksetting av Frihandelsavtalen EFTA-Ukraina

Utgitt på nett og som særtrykk

Iverksetting av Frihandelsavtale

mellom

EFTA-landene
(Island, Liechtenstein, Norge, Sveits)

og

Ukraina

herunder
iverksetting av

Bilateral landbruksavtale
mellom

Norge og Ukraina

Per 1. juni 2011

1. INNLEDNING	3
1.1 Generelt	3
1.2 Ikrafttredelse	3
1.3 Tolltariffen – preferansetollsats	4
1.4 Praktiske tiltak	4
2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHOLD	4
2.1 Frihandelsavtalen EFTA-Ukraina	4
2.2 Norge/Ukraina-avtalen for landbruksvarer	5
2.3 Tollmyndighetenes forpliktelser	6
3. FRIHANDELSOMRÅDET – EFTA-Ukraina	6
4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET	6
a) Produkter som hører under kapitlene 25 - 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen)	6
b) Bearbejdede landbruksprodukter	6
c) Fisk og andre marine produkter	6
d) Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen	7
5. IMPORT/EKSPORTRESTRIKSJONER	7
6. TOLLPREFERANSENE	7
6.1.1 Frihandelsavtalen	7
6.1.2 Den bilaterale landbruksavtalen	7
7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING	7
8. OPPRINNELSESREGLENE	8
8.1 Generelt	8
8.2 Opprinnelsesbevis	8

VEDLEGG

Vedlegg 1	PROTOKOLL OM OPPRINNELSESREGLER
Vedlegg 2	PROTOKOLLENS VEDLEGG II – PRODUKTSPEKIFIKKE REGLER OG LISTEREGLER
Vedlegg 3	OPPRINNELSESBEVIS
Vedlegg 4	LANDBRUKSAVTALE MELLOM UKRAINA OG NORGE
Vedlegg 5	BEARBEJDEDE LANDBRUKSPRODUKTER
Vedlegg 6	FISK OG ANDRE MARINE PRODUKTER
Vedlegg 7	TOLLNEDTRAPPING

1. INNLEDNING

1.1 Generelt

I forbindelse med undertegning av samarbeidsavtalen mellom partene i juni 2000 satte EFTA frem krav om at Ukraina måtte bli medlem av WTO før en eventuell frihandelsavtale kunne iverksettes. Ukraina ble medlemmer av WTO i mai 2008. Forhandlingene mellom EFTA-statene og Ukraina ble så igangsatt i april 2009. Forhandlingene ble avsluttet i april 2010 etter fem forhandlingsrunder, og avtalen ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Reykjavik 24. juni 2010. EFTA-statene har opptrådt som en samlet gruppe i forhandlingene på basis av felles forhandlingsposisjoner det er blitt enighet om etter forutgående interne EFTA-møter. Forhandlingene ble ledet av Island på vegne av EFTA. Den etterfølgende tiden har vært nyttet til oversettelser og nasjonale ratifikasjoner.

På norsk side har forhandlingene vært ledet av Nærings- og handelsdepartementet. Landbruks- og matdepartementet har fremforhandlet den bilaterale avtalen mellom Norge og Ukraina om ubearbeidede landbruksvarer. Finansdepartementet, ved Toll- og avgiftsdirektoratet, har forhandlet frem bestemmelsene om toll- og opprinnelsesspørsmål. Nærings- og handelsdepartementet har med bistand fra Utenriksdepartementet fremforhandlet de horisontale og institusjonelle bestemmelsene i avtalen.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Avtalen er et instrument for å støtte opp om den demokratiske og økonomiske utviklingen i Ukraina og regionen for øvrig. Ukraina har siden 1998 hatt en partnerskaps- og samarbeidsavtale med EU. For tiden pågår forhandlinger om en mer omfattende assosieringsavtale mellom Ukraina og EU.

Frihandelsavtalen omfatter handel med industrivarer, herunder fisk og andre marine produkter, bearbeidede landbruksvarer, konkurransespørsmål og immaterielle rettigheter. Videre inneholder avtalen basisbestemmelser for handelstiltak, investeringer, offentlige anskaffelser, tjenester, institusjonelle bestemmelser og tvisteløsning. Det er også inngått egne avtaler mellom hver av EFTA-statene og Ukraina om handel med ubearbeidede landbruksprodukter som inngår som del av frihandelsavtalen.

Avtalen gir Norge forbedret markedsadgang for industrivarer, herunder fisk. Frihandelsavtalen innebærer bedret markedsadgang for norsk eksport ved at Ukraina etter en nedtrappingsperiode, med et begrenset antall unntak, skal fjerne all toll for industrivarer. I frihandelsavtalens fortalesbestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for miljøhensyn, grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og næringslivets samfunnsansvar.

Norges samhandel med Ukraina er begrenset, men har vært voksende frem til 2008. Nedgangen fra 2008 til 2009 skyldtes reduksjon i importen til Ukraina. Den totale verdien på samhandelen var i 2009 på 1,9 milliarder NOK. Fisk og fiskeprodukter er de viktigste norske eksportartiklene og utgjorde i 2009 hele 93 % av totaleksporten. Ukraina eksporterte i 2009 varer til en verdi av 495 millioner til Norge. Ukrainas viktigste eksportartikkel til Norge var ammoniakk. Det er ventet at samhandelen mellom partene vil øke som en følge av frihandelsavtalen.

I avtalen er det bestemt å opprette en "Blandet komité" som får ansvaret med å overvåke og videreutvikle avtalen. Det etableres også en "Underkomité" for opprinnelsesregler og handel med varer.

1.2 Ikrafttredelse

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Ukraina settes i verk med virkning fra 1. juni 2012. Landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina settes i verk fra samme dato.

Varer innført til Norge den 1. juni 2012 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra Ukraina i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferanse-tollbehandling fra 1. juni 2012 i samsvar med de tollsatser som følger av de avtalte konsesjoner.

Avtalen iverksettes fra samme tidspunkt også for i de øvrige EFTA-land.

Preferansetollsats for innførsel av varer med opprinnelse i Ukraina er lagt inn i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem – TVINN. På bakgrunn av denne frihandelsavtalen inngått mellom EFTA-landene og Ukraina, samt den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina, er følgende landgruppe opprettet i TVINN: TUA.

På innførselsdeklarasjonen (Enhetsdokumentet) skal det i rubrikk 36 anmerkes ”P”.

1.3. Tolltariffen – preferansetollsats

De preferansetollsats for varer som følger av de her inngåtte avtaler med Ukraina, er gyldig fra 1. juni 2012 i Tollvesenets ekspedisjonssystem – TVINN. Preferansetollsatsene for varer med opprinnelse i Ukraina inntas i den elektroniske utgaven av tolltariffen (nettversjonen) sammen med preferansetollsatsene for de øvrige avtaleland snarest mulig. Den trykte utgaven av tolltariffen vil bli oppdatert med virkning fra 1. januar 2013.

1.4 Praktiske tiltak

Det vil ikke bli laget en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-statene og Ukraina, men en opprinnelsesveileder som tar for seg bruken av reglene i opprinnelsesprotokollen til denne avtalen og tilsvarende andre EFTA-avtaler finnes på www.toll.no.

Tollregionene kan bestille Stortingsproposisjon nr. Prop. 2 S (2011-2012) ved henvendelse til Statens forvaltningstjeneste. Den finnes også på internett – www.regjeringen.no (se under Utenriksdepartementet). Iverksettingsrundskrivnet finnes på www.toll.no under Innførsel/Frihandel.

Tollvesenet bes veilede norske eksportører, importører og speditører/transportører på beste måte, bl.a. ved å henvise til Tollvesenets nettsider og ev. ved henvisning til dette iverksettingsrundskrivnet. Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille et enkeltteksemplar av proposisjonen med vedlegg ved henvendelse til Akademika, avd. for offentlige publikasjoner (tlf. 22 18 81 00, faks 22 18 81 01 eller e-post offpubl@akademika.no), jf. også internett www.regjeringen.no. Tollvesenet kan på forespørsel gi norske eksportører opplysninger om bl.a. avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet på eksport fra Norge til Ukraina.

2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHOLD

2.1. Frihandelsavtalen EFTA-Ukraina

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina vil være et bidrag til å støtte opp om den demokratiske og økonomiske utviklingen i landet og regionen for øvrig. Gjennom avtalen er Norge sikret gode betingelser for handelen med industrivarer, inkludert fisk. Ukraina forpliktes til å gi EFTA minst like god behandling som EU. Resultatet gir også visse muligheter for økt handel med jordbruksvarer. For bearbejdede jordbruksprodukter har vi fått tilfredsstillende markedsadgang for de varer som er viktigst for EFTA, blant annet bakervarer, sjokolade og supper. Også for ubearbejdede jordbruksvarer har Norge fått noe bedre markedsadgang inn til Ukraina. For de fleste produktene er det imidlertid avtrapping over tid av de aktuelle tollsats, opptil 7 år.

Videre fikk EFTA gjennomslag for at partene ikke kan treffe anti-dumpingtiltak mot hverandre.

Opprinnelsesreglene er tilnærmet identiske med reglene som finnes i andre frihandelsavtaler mellom europeiske parter, og bestemmelsene om handelsfasilitering gir partene viktige retningslinjer og forpliktelser overfor næringslivet hva gjelder informasjon og forutsigbarhet.

Avtalen inneholder 10 kapitler, 15 vedlegg og 1 protokoll som er en integrert del av frihandelsavtalen.

I tilknytning til frihandelsavtalen er det forhandlet frem separate bilaterale landbruksavtaler for ubearbeidede landbruksvarer mellom de enkelte EFTA-stater og Ukraina.

I avtalens fortale stadfester partene blant annet sine forpliktelser til prinsipper om demokrati, rettsikkerhet, rettsstatens prinsipper, menneskerettigheter og fundamentale rettigheter i samsvar med FN-pakten og FNs menneskerettighetserklæring, arbeidstakerrettigheter, herunder prinsippene i relevante ILO-konvensjoner, næringslivets samfunnsansvar, bærekraftig utvikling og anti-korrupsjon.

Av frihandelsavtalens (EFTA-avtalens) ulike vedlegg og protokoller nevnes her:

Vedlegg I lister de produktene fra kapitlene 25-97 i HS-nomenklaturen som i henhold til artikkel 2.1.a er unntatt fra avtalen. Enkelte av disse produktene kan likevel være omfattet av en eller flere av de bilaterale landbruksavtalene mellom Ukraina og den enkelte EFTA-stat.

Vedlegg II lister partenes forpliktelser når det gjelder handel med bearbeidede landbruksprodukter.

Vedlegg III lister partenes forpliktelser når det gjelder handel med fisk og andre marine produkter.

Vedlegg IV inneholder Ukrainas tollnedtrappingsliste for industrivarer.

Vedlegg V inneholder partenes forpliktelser når det gjelder handelsfasilitering.

Vedlegg VI inneholder mandat for underkomiteen for opprinnelsesregler, tollprosedyrer og handelsfasilitering.

Vedlegg XIII inneholder bestemmelser om beskyttelse av immaterielle rettigheter.

Protokoll om opprinnelsesregler.

2.2 Norge/Ukraina-avtalen for landbruksvarer

Handelen med ubearbeidede landbruksvarer er ikke regulert gjennom EFTA-avtalen. Det er derfor fremforhandlet bilaterale landbruksavtaler mellom Ukraina og hver av EFTA-statene om handel med slike varer. Frihandelsavtalens artikkel 2.1.2 viser til at de bilaterale landbruksavtalene er en integrert del av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina. Frihandelsavtalen og de supplerende landbruksavtalene vil bli notifisert samtidig til WTO for å tilfredsstille GATT-avtalens artikkel XXIV om at frihandelsavtalen skal omfatte den vesentlige delen av samhandelen.

Landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina inneholder lister over tollkonsesjoner fra norsk og ukrainsk side. I samsvar med bestemmelsene i den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina gjelder opprinnelsesreglene i frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina også for varene omfattet av den bilaterale landbruksavtalen. Avtalen inneholder en klausul som forplikter partene, innenfor deres respektive landbrukspolitik, til å søke å oppnå ytterligere liberalisering av handelen med landbruksvarer.

Avtalen trer i kraft samtidig som frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina trer i kraft mellom Norge og Ukraina.

2.3 Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har rett til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet (beregnet) i samsvar med bestemmelsene i de to omtalte avtalene samt at andre tollmessige forhold blir overholdt. Vareomfanget i de to avtalene fremkommer av dette rundskrivet. Preferansetollbehandling ved innførsel til Norge kan bare innrømmes (deklarerer og beregnes) for varer med såkalt frihandelsstatus (dvs. ”opprinnelsesprodukter”) som det foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for.

Ved eksport fra Norge av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen skal Tollvesenet i samsvar med fastlagte rutiner kontrollere opprinnelsesbevis og kontrollere at disse kun utferdiges i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring produkter som det er utferdiget opprinnelsesdokumentasjon for under denne avtalen. Tollmyndighetene i avtalelandene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis foretatt etter anmodning av kompetente myndigheter i en annen avtalepart.

3. FRIHANDELSOMRÅDET - EFTA/Ukraina

I følge avtalen omfatter frihandelsområdet alle EFTA-landenes territorier (tollområder) og Ukraina, dvs. av følgende landområder: **Island, Liechtenstein, Norge, Sveits og Ukraina.**

Svalbards territorium er omfattet av avtalens geografiske virkeområde for så vidt gjelder bestemmelser relatert til handel med varer (ikke tjenester).

Den bilaterale landbruksavtalen gjelder kun mellom Norge og Ukraina for innførsel av basis landbruksvarer til henholdsvis Norge eller Ukraina.

4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbejdede landbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. Iht. artikkel 2.1 i frihandelsavtalen EFTA-Ukraina (heretter kalt Avtalen) skal denne for så vidt gjelder handel med varer gjelde for:

a) Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen), unntatt varer som er oppført i Vedlegg I til Avtalen.

Vedlegg I omfatter varer under posisjonene 35.01 og 35.02 samt enkelte varer under posisjonene 35.05, 38.09 og 38.23 ved innførsel til ett eller flere av EFTA-statene. Listen over varer som er unntatt Avtalen ved innførsel til Ukraina er mer omfattende og omfatter også visse varer som hører under posisjonene 29.05, 33.01, 33.02, 35.03, 35.04, 38.24, 41.03, 43.01 og 52.03.

b) Bearbejdede landbruksprodukter som er omfattet av Vedlegg II til Avtalen.

Ved innførsel til Norge er vareomfanget de produkter som er oppført under kolonnen merket ”Norge” i Tabell 1 til protokoll A. I henhold til Artikkel 2 i Protokollen skal EFTA-statene for produktene i Tabell 1 tilstå Ukraina en tollreduksjon i henhold til varestene som ikke er mindre gunstig enn den som tilstås Det Europeiske fellesskap. Ukraina skal gi tollreduksjoner til EFTA-statene i henhold til tabell 2 i protokollen, også når det gjelder Ukrainas konsesjoner til EFTA er det avtalt at disse ikke skal være mindre gunstige enn det som tilstås Det Europeiske fellesskap.

c) Fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg III til Avtalen.

Ved innførsel til Norge er det tollfrihet for de produkter som er oppført under artikkel 1 i Tabell 1, og som hører under posisjon 02.08, kapittel 3 og posisjonene 05.11, 15.04, 15.16, 16.03, 16.04, 16.05, 23.01 og 23.09.

d) Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen

I henhold til den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina skal Ukraina innrømme tollpreferanser for de angitte landbruksprodukter med opprinnelse i Norge, og Norge skal innrømme tollpreferanser for visse varer med opprinnelse i Ukraina. Disse produktene er oppført i hhv. vedlegg 1 og 2 til Landbruksavtalen.

5. IMPORT/EKSPORTRESTRIKSJONER

Artikkel 2.6 i avtalen fastslår at artikkel XI i GATT 1994 om kvantitative restriksjoner inkorporeres i avtalen.

6. TOLLPREFERANSENE

6.1. Frihandelsavtalen

Ved eksport til Ukraina av industrivarer med opprinnelse ("opprinnelsesstatus") i et EFTA-land (for eksempel Norge), skal Ukraina innrømme EFTA-statene tollfri innførsel av de fleste produkter allerede fra iverksetningstidspunktet for avtalen. For en del produkter med opprinnelse i et EFTA-land er det imidlertid avtalt overgangsordninger hvoretter tollen skal gradvis trappes ned mot full tollfrihet. Dette gjelder produkter omfattet av Vedlegg IV.

Vedlegget, samt tilhørende tabeller er inntatt i Vedlegg 7 til dette rundskriv.

Avvikling av tollsatser gjennomføres etter en tidsplan som er fastlagt på forhånd. Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina er asymmetrisk ved at Ukraina trapper ned tollsatser for visse industrivarer etter fem ulike avtrappingsplaner hvor full tollfrihet oppnås oppnås 1. januar 2014 til 1. januar 2022, mens EFTA-statene innvilger full tollfrihet på industrivarer allerede fra avtalens ikrafttredelse. Noen få industrivarer er unntatt fra avtalen (vedlegg I).

For fisk og andre marine produkter vises det til avtalens Vedlegg III for nærmere informasjon om vareomfang og tollavvikling.

6.2. Den bilaterale landbruksavtalen

Ved eksport fra Norge skal Ukraina innrømme tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med tollsatsene som er angitt i den bilaterale avtalen. Det forutsettes at varene er norske "opprinnelsesprodukter" i henhold til opprinnelsesreglene.

7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Opprinnelsesreglene i "Protokoll om opprinnelsesregler" til Avtalen og bestemmelser i nasjonal lovgiving, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-statene og Ukraina.

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortollingen) av produktene.
2. Produktene må inngå i Avtalens vareomfang (dvs. at konsesjon må være gitt).
3. Produktene må være fremstilt i frihandelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene inntatt i Protokollen til Avtalen.
4. Forsendelsesregelen fastsatt i Protokollen må være overholdt.

5. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av en opprinnelseserklæring eller et varesertifikat EUR.1, (se henholdsvis Protokollens vedlegg 3.a og 3.b). Protokollen er utformet slik at dersom Ukraina senere kommer med i EUR-Med-samarbeidet vil også opprinnelsesbevis utformet i samsvar med Protokollens vedlegg 3.b og 4.b komme til anvendelse.

8. OPPRINNELSESREGLENE

8.1 Generelt

Opprinnelsesreglene er nedfelt i Avtalens artikkel 2.2 og Protokollen til Avtalen. Reglene presiserer de krav til produksjon og bruk av innsatsmaterialer fra land utenfor frihandelsområdet som må være oppfylt for at ferdigvaren skal oppnå status som frihandelsvare (opprinnelsesstatus).

Bestemmelsene i vedlegg I og II til Protokollen om opprinnelsesregler samt bruk og kontroll av opprinnelsesdokumentasjon gjelder også for landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen inngått mellom Norge og Ukraina.

Protokollen regulerer også det administrative samarbeidet mellom avtalepartenes tollmyndigheter, herunder etterkontroller (verifikasjoner) av opprinnelsesbevis.

Opprinnelsesreglene er delt inn i to hoveddeler – de materielle artikler og listen over spesielle bearbeidingsprosesser som kreves for angitte varer. Flere viktige definisjoner fremkommer av artikkel 1. Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon/bearbeiding for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i henhold til avtalen i et EFTA-land (for eksempel Norge) eller i Ukraina.

8.2 Opprinnelsesbevis

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis (jf punkt 7.5 ovenfor) Ved dette har eksportøren avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførelsen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret. Et opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land som er part i avtalen, for produkter som er omfattet av avtalen og som er ”opprinnelsesprodukter”.

Oslo, 21. mai 2012